

GLASILO

„Slovenskega osrednjega čebelarkega društva za Kranjsko, Koroško in Primorsko“
s sedežem v Ljubljani ter „Slov. čebelarkega društva za Spodnje Štajersko“.

Urejuje FRANČIŠEK ROJINA.

Izhaja 10. dan vsakega mesca in se pošilja udom zastonj.

Leto XV.

V Ljubljani, mesca oktobra 1912.

Štev. 10.

Nujna prošnja.

Poročil o uporabljivosti Žnideršičevega panjú je došlo precejšnje število, vendar je pa še **mного** gg. čebelarjev, ki se še niso odzvali tozadevnemu povabilu.

Zato se obračam še enkrat do **vseh** prizadetih čebelarjev z najuljudnejšo in **nujno** prošnjo, da mi **čim preje** kratko odgovore na tozadevna vprašanja, objavljena v 9. št. »Čebelarja«.

Že iz prejšnjih poročil je razvidno, da bode skupno poročilo **jako** zanimivo in **poučno**, ter da bode v vsakem oziru lahko mnogo pripomoglo v pojasnilo zapletene zadeve glede **najboljšega** panjú in sploh k **razširjanju** in **razvoju** racijonelega čebelarstva v naših deželah. Seveda bo pa končno poročilo tem **popolneje** in tem **zanesljiveje**, **čim več** podatkov bom imel na razpolago od **različnih strani** in **najrazličnejših** razmer.

Prosim torej še enkrat!

Humek.

Čebelar v oktobru.

I. Lukman.

Po storjenem delu človek počiva in ima rad mir. Tako je tudi s čebelo. Vsa opravila, ki jih bodeš še imel pri čebelah, opravljaj pozorno in kar mogoče mirno.

z delom in utrujeni, ali imajo slabe živce, pravo zdravstveno stanje nazaj pridobiti le z medom. V 100 gramih medú je 224 miligramov apna, ki je spojen s fosforno kislino. Znano je, da je apno velike važnosti za naše kosti, kakor je tudi znano, da kosti, v katerih je malo apna, postanejo rahitične in nezmožne za težko delo. Od treh vrst rudnin, ki jih ima med v sebi, pa je brez sumnje najkoristnejše železo. Rastline in živali imajo v svojih stanicah železo, ki je za nje istotake važnosti, kot kisik. Brez železa je bilka rumena, a človek bled. Za rastline je lahko, ker zamorejo asimilirati kamenje, ne tako človek, ker ima nežne in občutljive organe, osobito pri onih, ki so slabokrvni, pa zato potrebujejo izbrane hrane. Naši predniki so pili rjasto vodo, t. j. vodo, v katero so dejali nekaj železnih predmetov, da v njej rjavé, in bi tako dodali svoji krvi železa. Dandanes se pa lečimo z razkrojenim železom, ali na žalost zastonj. Naše stanice nečejo sprejeti hrane, ki ni po njih okusu in je zanje prežilava. Kaj pa naj storimo? Uživati moramo železo v taki obliki, da je naše telo sprejme in ne izloči takoj. Kje najdemo kaj takega? — Za človeški organizem sprejemljivo najdemo železo v medu. Rastlinam potrebno železo, pride po bilkinih celicah v nektar, ki ga čebele pretvarjajo v med. Železo se nahaja v rastlinah spojeno s fosforno kislino, to je v najizvrstnejši obliki, ki se da prebaviti in asimilirati. Med je jed, ki jo potrebuje organizem, pogrešujoč železa, in najboljši zdravnik našega duševno in fizično onemoglega organizma. Med, ki je blag in prijetnega okusa, ima malo železa, a jedek med ima veliko več železa. Tak je med od vreska. M. Cailas pravi, da je na Francoskem najboljši med iz Tarna, ker ima 0.166 odstotkov železa.

Cena medu in voska.

A. Lapajne.

„Producent — konsumentu.“

Ko je čebelar celo pomlad in poletje delal, pričakuje sedaj v jeseni plačilo za svoj trud. Bolj kakor pri vseh drugih kmetijskih panogah je pri čebelarstvu ta dohodek odvisen od vremena. Spretna čebelarjeva roka, razum in pomoč o pravem času morejo odvrniti marsikatere slabe vplive, ne morejo pa napolniti panjev z medom in voskom. Naravni tok našega podnebja je pa vendar vobče tak, da če je pomlad neugodna, je poletje boljše, ali nasprotno; popolnoma slabih letin je malo in navadno niso zaporedoma. Na podlagi teh razmer si more vsak čebelar ustvariti način čebelarjenja, in od tega je odvisen uspeh t. j. kakovost in vrednost njegovih pridelkov. Iz tega izvajamo sledeče:

Preprost čebelar na deželi, ki ima le malo panjev in še te le za silo oskrbuje, ne bode imel takih pridelkov kakor oni, ki čebelari s panjovi s premakljivimi satniki, kjer obrača vso skrb na to, da ima močno obljudene panji in ki med iztočuje. Zato pa bode prvi še dolgo časa navezan na domače voščarje in medarje, ki mu njegove pridelke prav ceno odkupijo, dočim zamore slednji pridelani med in vosek po višji ceni v denar spraviti.

Ker je od teh uspehov odvisen napredek našega čebelarstva, posebno kjer se čebelarji na med, zato podamo v sledečih vrsticah navodilo, kako naj postopa vsak napređen čebelar.

1. Vsak naj začne čebelariti s panji s premakljivimi sati. Stroški in delo se mu kmalu povrnejo.

2. Na skrbno pridobivanje in shranjevanje medu in voska naj obrača vso pozornost. Pridobljeno voščenino naj obvaruje pred moljem.

3. Pri spravljanju medu naj postopa snažno in previdno. Silno zagreše oni, ki takoj po ajdovi paši zaduše čebele ter med in zalego zmečkajo skupaj samo, da imajo nekoliko več pridelka. Tu je največ krivde, da se občinstvo ne poprime v večji meri zauživanja medu, in da ne postane pri nas med ljudsko živilo, in da istotako naši medarji ne prodajajo boljšim krogom medenega peciva, ampak je to še vedno le jed za nedoraščene ljudi, ki se jim nobena stvar ne studi, če ima le prikupljivo lice in je sladkega okusa.

Vsak čebelar naj iztoči med in ga shrani v ličnih posodah ali steklenicah. Cena takemu medu se vedno lahko vzdržuje na 2 K za 1 kg.

4. Izkušajmo pa vsi čebelarji po mogočnosti omejiti posredovalno kupčijo. Ta uniči vso ceno. Geslo nam bodi: producent — konsumentu. Če je to pri medu lahko mogoče, tem laglje je to še pri oddaji voščenine, ozir. voska. Dandanes kemijske tovarne silno rade kupujejo te pridelke, in naj so ti tudi v manjši množini. Zadostuje, da 2 in 3 čebelarji vosek skupaj spravijo, in prav rada ga kupi vsaka tovarna. Seveda je treba tudi tu poštenosti in dobrega blaga. Črvive razjedene, stare voščenine brez voska ne kupi nihče rad.

5. Vsak čebelar mora biti dandanes tudi nekoliko trgovca. Slab živinorejec, ki ne zna svoje živine s pridom prodati, slab čebelar, če ne ve pridelkov svojih marljivih živalic v denar spraviti. Kakor pa mora gledati prvi, da ponudi dobro blago bodisi drugim živinorejcem ali mesarjem, tako mora postopati tudi vsak čebelar.

Če bodo naši čebelarji tako postopali, bode postal med priljubljeno živilo v boljših rodbinah, zlasti kjer imajo otroke; veletrgovine z medom bodo dobivale od naših čebelarjev boljše blago in v večji množini, vsled tega se bode eksport povzdignil. Cene bodo poskočile, in tudi preprosti čebelar bode dobil nagnenje svoje čebelarstvo povzdigniti. Vse to bode v prospeh našega čebelarstva, ki nam nudi neizčrpan naravni zaklad, ki ga ne vemo prav izkoriščati. Naši predniki so nam bili v tem oziru vzor. Kdor je letos obiskal čebelarstvo razstavo v Celju, ta se ni mogel prečuditi finosti izdelkov medu in voska, ki jih je videl tam razstavljen. Kdor ima enako blago na razpolago, ta ne bode nikdar v zadregi, da ne bi dobil zanj dobrega kupca. Ta razstava nam bodi v tem pogledu najboljša učiteljica; posnemajmo štarske čebelarje! Čast jim!

Iz življenja čebel.

Priobčuje Makso Pirnat.

(Dalje in konec.)

V istini mnogo sovražnikov, ki prete po življenju ubogih čebelic. Sedaj se pač več ne čudimo, zakaj rodovitna matica tako neumorno skrbi za pomnoženje svojega ljudstva; razumemo tudi, zakaj eno edino kraljevo nevesto spremlja na njenem ženitovanjskem potovanju tako velika množica pokornih snubačev-trotov. Pri tako mnogih nevarnostih od strani mogočnih sovražnikov bi bil eden ženin v istini premalo, kedar šine svatovska družba v morje zračne luči in zlate ljubezni. Manj znano bi utegnilo biti, da prežé na naše ljubljenske nekateri čebelni sovražniki v sicer tako nedolžnem kraljestvu rastlin. Vsaj kolikor mi vemo, ni brati nič o tem v doslej izdanih učnih knjigah za čebelarstvo, in vendar je treba tudi te sovražnike po imenu navesti, prav tako kakor druge, o katerih smo preje govorili.

Vsak poznavalec rastlin ve, da kaže cela vrsta rastlin jako znamenita prilagodjenja (botanik jih zove: akomodacije), katera so si pridobile rastline v skupnem življenju z živalimi, in ki nimajo v našem slučaju nobenega drugega namena, kakor da rastline na zvit način love žive živali. Imamo rastline, ki love živali in jedo meso; te rastline tvorijo srednji člen in prehod med živalstvom in rastlinstvom. Omenjena prilagodjenja so dvojne vrste: prvič so priprave, katere naj živali mimogrede pridrže, da izkažejo protiuslugo za užitek, katerega jim nudi rastlina s svojim nektarjem (medom), ali so varstvene priprave proti nepoklicanim gostom; v drugem slučaju pa so te priprave resnične pasti (zanjke), iz katerih naj ubogi ujetniki nikdar več ne uidejo, torej zanjke pravih mesojednih rastlin. Sem spadajo nenavadno razvite priprave cvetov, ki privabijo gotove vrste žuželk in jih proti volji pridrže, da z uspehom prenašajo cvetni prah od rastline do rastline. K sreči čebel ni mnogo takih rastlin, ki bi kakor Homerova Kalipsa, ne pustile dalje zaljubljenega tujca, kateremu razjeda domotožje srce, in najnevarnejše rasto le v daljnih, tujih deželah. Najbolj znane so takoimenovane cvetlice s kotlastimi pastmi in cvetlice z malimi pastmi. K prvim spadajo na primer cvetovi velelistnega podrašca, ceptca in širkovca, sorodnic našega priljubljenega hišnega kačnika. Žuželke, ki so zmožne oprasha in ki imajo posredovati cvetni prah, izvabi sladki nektar v globok cvetni kotel, v katerem jih neka vrsta dlačic ali gladka stena kotla pridrži tako dolgo, dokler ena izmed njih ne pokrije brazde s seboj prinesenim cvetnim prahom in na ta način ne izvrši oplojenja. Ko se to zgodi, ovenejo luski, ki so zapirali izhod, ali doslej gladka kotlova stena se zgrbanči, in sedaj šele smejo ujetniki zapustiti svojo neprosto voljno ječo; pa lete k drugemu cvetu, da bi se zopet tu nasrkale nektarja, pa si morajo svoj sladki plen odslužiti z začasnim zaporom. Seveda mora biti okus (užitek) nektarja posebno pri teh cvetlicah jako zapeljiv, kar opazijo tudi naši manj razviti vohalni živci vsled posebno močne vonjave teh cvetlic, sicer ne bi mali cvetlični gosti tako neumorno nadaljevali svojih posetov pri teh bridkih izkušnjah. Večkrat zasledimo v kotlih omenjenih cvetk 10—20 ujetih žuželk, med njimi tudi našo čebelo, ki pa

vsled svojega krepkega telesnega ustroja večinoma iz lastne moči razdere zanjke in zopet dobi prostost, nasprotno pa kažejo mrtva trupla muh, da za šibkeje ustvarjene žuželke začasni zapor tudi smrt lahko povzroči. K cvetlicam s pastmi spada vsa rodbina lisjakov, o katerih se lahko dobrohotni bralec, ako je le količkaj botanik, sam prepriča, da so tu zastopane vse stopnje v razvoju prave pasti od preprostega zimzelena (*Vinea minor*) pa do oleandrovega cveta. Prašniki tvorijo tu votel stožec, kateri oklepa pestič in sicer tako, da nastane zgornji prosti votli prostor nad okroglasto glavo taistega, takoimenovana prašnica, v kateri se izpraznjuje cvetni prah, in spodnji, takoimenovana kamrica za brazgotino, kjer nosi glava brazgotine, na spodnji strani ono ploskev brazgotine, ki je dostopna oplojenju (oprašnju). Zadnjo stran teh navadno na nitkah stoječih prašnikov tvorijo lesnate ploskvice, ki se s svojimi robovi malodane dotikajo druga druge in ki oklenejo med srkajoči rilček žuželki pri uživanju nektarja, odtod botanično ime pasti. Ko se poizkuša žuželka iz pasti oprostiti, krepko potegne rilček iz pestišča, dotakne se prašnikov, tam odloži prah, ki ga je prinesla z drugega cveta, tu pa sabo vzame novi cvetni prah. Pri oleandru imajo omenjene lesnate ploskvice zgoraj vsaka po en dolg, peresu podoben podaljšek. Ti podaljški so zgoraj skupaj zviti in tvorijo pecljat, pravilen volnat zamašek, ki zapira sredino cvetnega vhoda in da rilčku pravo smer do nektarja, in potem do pestišča in do prašnikov. Krepke, previdne žuželke se ne dajo oplasiti od napora, ki ga imajo prestati pri oprostitvi iz zanjke. Nasprotno pa utripljejo (se zaganjajo sem in tja) nevajene, slabotnejše žuželke v zanjki tako dolgo, da poginejo.

Posebno očitno je to ravnanje pri veliki muholovki (*Apocynum androsaemi folium*), kjer so pogosto videti cveti, napolnjeni s trupli mrtvih žuželk. Tu sem zasledil pri svojih opazovanjih najčešče mušje vrste, včasih še manjše kožokrilce in metulje ujete in poginile, zraven neštete noge, rilčke, dele kril, ki so jih pustile žuželke. Nasprotno pa so nosile večje muhe kakor tudi ose in čebele prašni cvet navadno neovirano od cveta do cveta. Schumann in A. Tomes sta našla še pri drugih cvetlicah enake priprave za pasti z mnogimi mrtvimi muhami, metulji in čebelami.

Znamenitejša nego ta priprava pri lisjaki, je ona pri asklepijadejah, katero lahko študiramo s povečalnim steklom pri domači zastopnici asklepijadej: pri lastovičjem korenju.

Prašniki so tukaj zvezani po pecljih z malim, črnim, roženim obročkom v katerem obtiče med nabirajoče žuželke s svojim rilčkom, pri rastlinah vrste asklepiadej s svojimi nožicami, laski tipalk ali krempljcev, pri drugih rastlinah z laski spodnje prsne strani. Uboge žuželke tu dobesedno zagazijo v smolo. Obročki se iztrgajo, ko odleti žuželka, in skrbni opazovalec neredko najde žuželke, katere morajo cele zavitke klejastih obročkov sabo vlačiti; prašniki, ki se drže obročkov, se pri drugih cvetlicah združijo s pestiščem. Drugod najdemo razen množice mrtvih muh pogosto tudi manjše ose in čebele.

Ako so bile doslej omenjene priprave za oplojevanje za krepkejše žuželke, zlasti za čebele, bolj ali manj le mamilne pasti, ki jim jemljejo sicer dragoceni čas in jim napravljajo mnogo sitnosti, spoznavamo v ameriških vrstah askle-

piadej resnične sovražnike, da naravnost morilce čebel. Chr. Robertson je iznova natančno preiskal te ameriške vrste asklepiadej, katerih manjše zastopnice se oplode po muhah, večje pa po čmrljih, metuljih in čebelah. Našel je, da manjše asklepiadeje ne morijo žuželk, nasprotno pa je bilo pri večjih vrstah, ki so prikrojene za bolj omejeno število oplojevalcev in so za druge žuželke nepristopne.

Pri eni te vrste rastlin je našel Robertson razen štirih vrst muh in štirih vrst moljev mnogoštevilne čebele, ki ne spadajo, kakor znano, k domači severoameriški pasmi, mrtve v cvetih. Pri neki drugi asklepiadeji je pobral Robertson samo na majhnem prostoru svojega hišnega vrta v malo dneh 617 mrtvih čebel, reci: 617 čebelnih trupel po cvetih; v posameznih kobuljih jih je viselo nad pol tucata. V državi Illinois ta cvetlica baje tako pogosto ulovi čebele, da se je število njenih oplojevalcev vsled smradu, provzročena od mnogoštevilnih čebelnih trupel, bistveno spremenilo. Robertson pri tej priliki opozarja na to, kako živali zadrego drugih živali takoj izrabijo; in mnogoštevilni pajki in mravlje se poskrijejo, ko te rastline cveto, pod njih listje in cvetje, da takoj napadejo čebele, ki trepečejo v smrtnem strahu. Gotovo so razen apocinej (lisjakov) in asklepiadej gotovo še druge vrste rastlin, ki prisilijo z enakimi ali podobnimi pripravami čebele, sploh žuželke, da prenašajo cvetni prah, na drugi strani pa te priprave odstranjujejo nepoklicane goste in jih store neškodljive. V naših dneh vedno bolj napredujoče raziskovanje tujih pokrajin, s katerim se družijo znanstveno obogatene znanja o živalih in rastlinah, bo prej ali slej gotovo z novimi odkritji izpopolnilo to, kar nam je danes znanega.

Nam zadostuje, da smo na tem mestu prvič opozorili prijatelje čebel, kako se morajo tudi čebele v vročem boju za obstanek, v tem boju vseh proti vsem, boriti in trpeti z drugimi živalmi vred proti mnogoštevilnim sovražnikom — celo v kraljestvu rastlin.

„Je pač v življenju hudo zlo,
da trni poleg rož cveto.“

Našim čebelicam bi pač mogli dati za njihove polete po cvetkah tale svet na pot:

„Upaj, glej, komu!“

=====

Ob desetletnici spodnještajerskega čebelarskega društva.

Poročal tajnik A. Sivka na slovesnem zborovanju dne 15. sept. t. l. v Celju.

Bilo je pred več leti, ko mi je pravil nekoč dober prijatelj, kateri je preživel več let pri naših severnih bratih na Češkem in Moravskem, sledečo lepo navado ondotnih prebivalcev:

Preden izroči gospodar svoje imetje nasledniku, naredi na svojem domu nekako razstavo svojega imetja. Povabi svojce, prijatelje in znance ter jih vodi po dvorišču, v hleve, žitnice, na polje. S tem hoče obiskovalcem poka-

zati sad mnogoletnega truda, pokazati pa tudi svojemu nasledniku pot, po kateri naj hodi, da boče tudi on z istim ponosom, z isto zadovoljnostjo nekdanj zopet izročil predrago domačijo svojim potomcem.

Slično kakor ta kmet, priredilo Vam je, cenjeni čebelarji tudi spodnještajersko čebelarstvo društvo razstavo, s katero hoče proslaviti svojo desetletnico ter Vam podati nekak račun o svojem desetletnem delovanju. S to razstavo hoče pa tudi širše občinstvo seznaniti s pridelki čebelarstva in privabiti nove člane pod okrilje našega društva.

Ako si potoval pred kakšnimi 15 ali 20 leti po naših pokrajinah, videl si vsepovsod po vaseh na pol razdrte in prazne čebelnjake, prijetno bivališče pajkov ter drugih žuželk. In gotovo se ti je milo storilo pri pogledu teh razdrapanih strašil, ako si pomislil, da je bilo tukaj nekdanj kraljestvo naših ljubljensk, prijetno zbirališče vaških prebivalcev. Ta najlepša panoga kmetijstva, priljubljena že nekdanj našim pradedom, bila je skoro popolnoma zanemarjena. Le posameznike si našel tuintam, kateri so z vso ljubeznijo negovali te ljubke živalce, in edino tem se imamo zahvaliti, da čebelarstvo med nami ni popolnoma propadlo, ni bilo povsem zanemarjeno.

Enega teh mož imenujejo lepe naše Slovenske gorice s ponosom svojega. V prijazni dolinci ustanovil si je svoje domovje, obdal ga s sadnim drevjem ter ga okrasil z ličnimi čebelnjaki. Tukaj se je mudil najraje, tukaj je našel odpočitek od svojega trudapolnega dela, semkaj je vabil svoje sosede, prijatelje in somišljenike. Število njegovih obiskovalcev se je množilo od leta do leta, in nastalo je tja nekako romanje od blizu in daleč. Vse te množice je gnala ukaželjnost k njegovim čebelnjakom, kjer se je slehernemu nudila prilika videti kaj novega in zanimivega. In kdo je bil ta mož, ta apostel čebelarstva, tega imena mi pač ni potreba danes še posebej imenovati, ker je vsem slovenskim čebelarjem le predobro znano. Dragi mi Jurančič! Danes lahko s ponosom vzklikneš, da Tvoje delo ni bilo zastonj. Tvoj trud ni zaman, saj je današnja razstava v prvi vrsti sad Tvojega mnogoletnega uspešnega dela.

A še drugemu možu so rojenice kot vezilo položile v njegovo zibelko ljubezen do čebel. Usoda ga je sicer zanesla v osamljeno hribovje, kjer pa je vse svoje sile in moči posvetil čebelarstvu. Kakor Jurančič po Slov. goricah, je ta po celjskem in sosednjem šmarskem, in kozjaškem okraju na sličen način razširjal to prelepo panogo kmetijstva. Ta mož si Ti, cenjeni naš gosp. predsednik, ki že več let vodiš usodo našega društva. Kakor Jurančiču, tako naj bode tudi Tebi današnja tako lepo uspela razstava za Tvoj trud najboljše plačilo.

Ta dva moža sta se kmalu seznanila, postala sta prijatelja in, da bi svoje znanje v čebelarstvu spopolnila, pódala sta se l. 1906 na Dunaj, obiskovat ondotno nanovo ustanovljeno šolo avstrijskega osrednjega čebelarskega društva. Vrnivši se v svojo domovino, sta bila prepričana, da je treba med Slovenci v svrhu razširjenja čebelarstva v prvi vrsti pouka, ki se mu lahko nudi le potom društva. Bilo je mesca junija leta 1902, ko se je pri Sv. Andražu, prijaznem griču Slovenskih goric, zbralo na poziv teh dveh mož okoli 200 čebelarjev iz vseh pokrajin slovenskega Štajerja. Po dvanednem

tečaju položil se je tukaj temeljni kamen našemu društvu, zakaj tamkaj so se sestavila pravila, spisal prvi zapisnik, volil odbor, kateremu je načeloval sedaj že umrli profesor Zelenik iz Ptuja. Novorojeno dete pa je pozdravil tamošnji nadučitelj Strelec s sedaj že povsod znano čebelarstvo himno.

Društvo je bilo sicer ustanovljeno, a trnjeva je bila posebno v prvih letih njega pot. Bilo je treba z velikim trudom nabirati člane, organizirati podružnice. To trudapolno delo naprtila sta si zopet na svoje rame zgoraj navedena moža. Romala sta od sela do sela, obiskovala sta skoraj vse čebelarje ter poučevala in bodrila mile rojake. Uspeh v prvih letih ni bil sicer bogsigavedi kako sijajen, a moža zaradi tega nista obupala, dobro vedoč, da njihovo plemenito delovanje mora roditi prej ali slej obilen sad.

Napočilo je leto 1906, ko je stopil na pozorišče slov. čebelarstva mladenič, poln idealov, navdušen čebelar, ki je vse svoje neizčrpane moči posvetil v dobrobit našemu društvu. Pridružil se je že prej omenjenima možema, in od tega časa pričel se je neki preporod v našem društvu. Sedež društva se je preselil po njegovem prizadevanju iz Ptuja v Celje, in število društvenikov ter podružnic se je začelo v prvi vrsti po zaslugi teh treh mož nenavadno hitro množiti. Neki sveži duh je prevejal vse društveno življenje.

Imena Jurančič, Kurbus in Tvoje, Zdolšek, so z zgodovino našega društva tako tesno zvezana, da se pač tudi tedaj pozabila ne bodo, ko bodete že zdavno v družbi z rajnkim Rôpovim očetom pasli v lepši domovini svoje ljubljenske.

Moji podatki bili bi pa nepopolni, ako bi se danes tukaj ne spominjal zvestega sotrudnika prej imenovanih mož, našega priljubljenega glasila „Slovenskega Čebelarja“. Ko so si naši kranjski brati pred 15 leti ustanovili svoje čebelarstvo, pričeli so izdajati svoj strokovni list „Slov. Čebelar“. Dogovorili smo se, da je njihovo glasilo obenem tudi glasilo našega društva. Tako roma ta izvrstno urejevani list posečajoč že 15 let v približno 900 izvodih po naših pokrajinah ter je marsikateremu čebelarju njegovo najljubše branje.

Da se je pa list našim čebelarjem tako omilil, je pač v prvi vrsti zasluga njegovega urednika, g. nadučitelja Fr. Rojina, ki že 15 let s spretno roko urejuje naše glasilo. Dolžnost mi je, da se mu danes v imenu vseh štajerskih čebelarjev za njegov obilen trud spodobno zahvalim.

Ko je naše društvo, kakor sem že poprej omenil, prebolelo in preživelo svoja detinska leta, začelo se je vsestransko razvijati, in danes ob svoji desetletnici primerjamo ga lahko z mogočnim drevesom, ki bode kljubovalo tudi najljutejšemu viharju, pod katerim pa najde 22 čeb. podružnic s približno 700 društveniki varno zavetje.

Pa ne samo s števili članov se lahko ponaša naše društvo, ampak ono je tudi v gmotnem oziru, kar je za vsako društvo življenskega pomena, dobro podprto. Mnogo let smo se sicer morali bojevati, preden smo pričeli pristojne oblasti, da je naše društvo potrebno, naše delovanje uspešno in gmotne podpore vredno. Danes zajamčeni so društvu gotovi letni dohodki, tako da tudi v tem oziru stoji na trdnih in varnih nogah.

Glavna zadača društva je bila pa v teku desetih let s poučnimi shodi širiti čebelarstvo. Prirejalo je povprečno vsako leto nad 50 zborovanj, pri katerih je bilo nad 1000 poslušalcev navzočih. Marsikatero zrno je padlo na rodovitna tla, marsikateri čebelnjak se je zopet popravil in obljudil, marsikateri nanovo postavil. Čebelarstvo zavzema med Slovenci po zaslugi čebel. društva vsaj deloma svoje nekdanje častno mesto.

Tako smo dopolnili prvo desetletje, in sprožila se je misel, to za vsako društvo gotovo častno število let, proslaviti čebel. razstavo. Razstavo prirediti je sicer lahko rečeno, a težko storjeno. Vsakdo, kdor je pri takih prireditvah že sodeloval, pač predobro ve, koliko skrbi in truda zahteva tudi najpriprostejša razstavnica. Zategadelj je odbor letošnje leto v prvi vrsti posvetil razstavi. Neštetokrat se je sešel k sejам, da preskrbi vse potrebno. Volil se je tudi poseben razstavljalni odbor, ki mu načeluje gosp. profesor Jošt, in ki je imel vse podrobno delo v oskrbi. Predvsem je bilo treba denarja. Obrnili smo se tedaj na naše oblastnije in druge zavode. Naše prošnje pri ministrstvih podpirali so prav toplo in uspešno naši gospodi deželni in državni poslanci, katerim bodi izrečena tudi danes najtoplejša zahvala.

Gospod graščak Sušnik nam je radevolje prepustil svoje krasne prostore za razstavo, in ko je bil denar in prostor zasiguran, smo se obrnili do vas, predragi čebelarji, da razstavite v prav obilnem številu proizvode svojega čebelarskega gospodarstva. Da naš glas ni bil glas upijočega v puščavi, je pač najboljši dokaz naša lepa razstava, ki je v kljub skrajno slabi letini tako bogato opremljena,

Okoli 10 stotov medu in 4 stote voska poslale so pridne čebelice na razstavo ter nam jasno pokazale pot do neusahljivega vira svetlih kronic. Če pomislimo, da se na Spod. Štajerskem pridela povprečno na leto 12000 kg*) medu in okoli 500 kg voska, nam je pač dovolj jasna gmotna stran čebelarstva.

Čebela pa ni samo naša dobrotnica glede zboljšanja gmotnih razmer posameznika, ona je tudi najzvestejša učiteljica in vzgojiteljica posameznika, kakor tudi celih narodov. Saj je odprti panj tista prezanimiva knjiga, iz katere čitati se ne bomo nikoli naveličali. Tukaj spoznavamo vsemogočno roko stvarnika, v čebelici pa zremo zgled pridnosti, snažnosti, varčnosti, srčnosti in ljubezni. Pri svojem čebelnjaku najdemo le premnogokrat mir srca, uteho ter odpočitek od našega trudapolnega dela.

In s srčno željo, da bi vsako še tako samotno in preprosto domovje našega oratarja obletavale ljubke čebelice ter s svojim prijaznim in milim šumenjem osrečevale njegov dom, njegovo družino, sklenem svoje današnje poročilo.

*) Mnogo več! — Op. uredn.

Naše opazovalnice.

Poročevalec Jos. Verbič.

Mesečni pregled za avgust 1912.

Kraj	Učinek tehtanega panjů										Temperatura			Izletnih dni	Dni					
	Donos			Upad			Čist(a)		Najvišji donos	Dne	najvišja	najnižja	srednja mesečna		z dežjem	s snegom	s solncem			z vetrom
	Mesečna tretjina			pre-bitok	po-raba	Dne	0	1/2									celi			
	1	2	3						1	2	3									
Ljubljana	—	—	—	220	55	40	—	315	—	—	24	1	12	19	15	—	15	10	5	15
Ilirska Bistrica	40	—	—	160	210	10	—	240	40	5	20	3	10·7	18	9	—	7	11	12	16
Kranj	—	—	—	49	55	34	—	138	—	—	23	2	11·6	16	11	—	14	4	5	16
Podgorje pri Kamniku	40	—	—	80	80	120	—	240	25	1	23	2	14·1	21	12	—	14	9	7	20
Struge pri Dobropoljah	—	—	—	60	45	45	—	150	—	—	20	—1	11·1	21	15	—	22	3	5	20
Metlika	300	—	—	245	205	155	—	305	110	5	26	5	12·9	15	15	—	14	16	—	27
Štrlac pri Šmarjeti (Dol.)	380	—	—	355	195	45	—	215	250	5	22	5	12·6	22	14	—	15	10	5	19
Brojnica pri Nabrežini	320	170	—	45	80	120	245	—	70	5	31	9	17·9	30	10	—	9	6	15	20
Sv. Duh na Ostrem vrhu	—	—	—	85	38	47	—	170	—	—	24	4	10·8	19	11	—	14	14	2	—

„Učinek tehtanega panjů“ je naveden v *dkg.*

Kakor avgust, tako je bil tudi september mrzel, vetroven in deževen, torej za čebelarjenje neugoden. V boljših vremenskih razmerah bi čebele prve dni mesca še precej nabrale na ajdi in tako popravile, kar so zamudile prejšnji mesec. Pa le o upadu tehtnice so nam poročali skoraj z vseh strani. Še za zimsko pitanje je bilo malo primernih dni. Vobče so močnejši panji v največjih krajih že toliko nabrali, da je odpadel ta neprijeten posel. Šibkejši pa in one, ki si so imeli za vzimljenje slabo hrano, nakrmili smo večinoma s sladkorjem. Škoda, da ni bilo več neobdačenega.

Ljubljana. Velik upad so povzročile roparice, ki so se brez poročevalčeve krivde navalile v velikem številu. Z zoženjem žrel in s karbolno kislino smo se branili in ubranili. Jednaka nezgoda je zadela več čebelarjev v tukajšnji okolici. — Neobdačen sladkor je bil letos izredno čist in brez škodljivega barvila.

Ilirska Bistrica. Donos je bil samo 5. sept. Izviral je od vlage, ki so jo pr izpremembi vremena absorbirali panj, satje in med. Vreme je bilo deževno in vetrovno. Roparice so stikale po panjih, in marsiktera je pustila življenje. Oropan ni bil nobeden. Ljudstva, ki smo jih pripeljali z resja, pridobila so zimski živež, akoravno so postala samo

nekaj *kg* težja, kakor so bila pred pašo. Namesto teže zalege je stopila namreč teža medu. Ker je resjev med slab za prezimovanje, jemljemo vsakemu panju par zadelanih satov in jim dopitamo sladkorja. S krmljenjem še nismo pričeli, akoravno bi bilo boljše, da je že končano.

Žnideršič.

Kranj. Vsi čebelarji tukaj se z mano vred kiso drže; s tem je vse povedano. Prav dobra ljudstva so si nabrala zimsko zalogo, druga so dobila svojo rešitev iz čeških sladkornih tovarn.

Konjedic.

Podgorje pri Kamniku. Veliko dežja, malo solnca, močni vetrovi in nikaka paša so bili znaki septembra. Malo panjev je bilo za prezimovanje sposobnih; skoraj povsod je bilo premalo živeža. Krmljenje smo končali. Le žal, da smo morali porabiti veliko množino obdačenega sladkorja, ker neobdačenega je prišlo komaj 2 *kg* na panj.

Sallath.

Metlika. Prve dni je ajda dobro medila, potem so pa nastale hladne noči in deževje, in tehtnica je kazala vsak dan primanjkljaj. Najžalostnejši je bil 6. september, ko je znašal 1:80 *kg*. Ta dan so čebele zjutraj pridno letele, opoldne pa je pritisnil vzhodnik, poleg tega je začelo deževati, in tisoče in tisoče sirotic je ostalo zunaj. — Tukajšnji čebelarji so začeti žvepljati že v prvi tretjini, kar je bilo vsekakor prezgodaj, ker je bilo še polno zalege. Vsled slabe letine, so se prekupci stepili za med (satje, zalega, črvi!!) Plačali so ga po 84 h *kg*.

Barle.

Strlac pri Šmarjeti. (Dol.) Imeli smo samo dva dni donos. Nastalo je deževno vreme, in v gorovju smo zagledali sneg. — O sivi ajdi se splošno trdi, da ne medij posebno. Vendar kaže naša opazovalna postaja zelo lep donos, čeravno sejemo samo sivo ajdo. Kljub neugodnemu vremenu je prinesel opazovalni panj z ajde 32:80 *kg*.

Gregorčič.

Brojnica pri Nabrežini. Prve dni v septembru pričela je paša na ajdi in žepku. Mnoge padavine in nizka temperatura sta pa tako škodovali rastlinstvu, da je kmalu nehalo mediti.

Sila.

Špitalič pri Konjicah. Splošno je znano, da najsi bode še tako suho leto, naj še tako pripeka solnce in primanjkuje vode, vendar je končno še vsekakor boljše nego mokrotno, hladno leto; posebno velja to še našim vinorodnim krajem. In kaj porečemo čebelarji? Saj ravno mi še posebno želimo toplega solnčeca, ki kliče naše ljubke čebelice nabirat sladkega medu. Marljive čebelice pri izletalnicah, čebelarji pa ob zaprtih oknih smo si letos pač mnogokrat želeli, da bi že izginili ti preklicani oblaki, potihnil krivec. Čakali in upali smo, češ bode pa drugi mesec boljši, in tako smo se tolažili končno še z ajdovo pašo, a tudi ta je res splavala po vodi. Tolažimo se, da bode mogoče prihodnje leto dodalo, kar je zamudilo letošnje.

Početkom pomladi so se vsa ljudstva razvila prav dobro. Kakor sem že naznanil v majevi številki „Slov. Čeb.“, imel sem prvi roj 3. majnika, ta pa mi je dal 24. junija vnuka, težkega 3 kg, a isti plemenjak je rojil dne 29. junija, seveda z mlado, oplojeno matico. Ta roj sem vrnil, plemenjaku pa odstranil 12 matičnjakov; je menil še večkrat poleteti. Tudi vsi drugi plemenjaki so rojili že v maju. Kazalo se je početkom dobro, a končalo tem slabše.

Lani, čeravno je bilo ponekod slabo, sem dobil od 12 panjev krog 250 kg medu, a letos od 15, je najbolje, da kar ničlo zbrišem. Tukaj je precej čebelarjev, ki imajo največ le navadne kranjiče; vsakemu je že v septembru pomrlo vsled gladu nekaj panjev, posebno roji so slabi. Kaj šele bo!

Opazil sem tudi, da napravijo roji, ki so izšli iz premakljive stavbe, ogrnjeni v navadne kranjiče, natančno podolžno, mrzlo stavbo; ne vem, če je to le slučajno.

Nikakor pa se mi ne sponese prav, kakor čitam v navodilu, ako dam rojem le preveč nastavkov v vališče, posebno prvi roji kaj radi delajo trotovino¹. Najlepšo stavbo dobim, da dam najprej dva dodelana prazna sata, potem pa menjavaje eden prazen sat in eno medsteno in šele izven vališča nekaj začetkov; vsako medsteno takoj izdelajo in matica jo zaleže. Kraj je za čebelorejo tu prav dober. Onega, ki mi je na razstavi rekel, da sem jih združil, vabim naj jih pride sedaj pogledat, ko sem jih res združil; vzimiti jih bodem moral na 16 satih „dunajčanih“.

Od sv. Gregorja. Po lanski silno dobri letini v našem kraju, ko je medila jelka skoraj celo poletje, smo imeli letos prav slabo. Dasi je bilo spomladi sadno drevje v najlepšem cvetju, ni bilo nikakega nektarja. Medtem ko sem lansko leto rabil točilo skoraj bi rekel skozi celo poletje, bo ostalo letos suho na podstrešju. Ne samo, da mi ni bilo mogoče od nobenega panjů odvzeti kaj medu, so — posebno kranjiči, ki so bolj rojili — skoraj suhi. Sploh so letos tod čebele zelo slabo rojile, dasi so bili panji že začetkom maja natlačeno polni. Šele proti koncu junija smo imeli nekaj rojev, a čudno je to, da so rojili večinoma le taki panji, ki so bili spomladi najslabjši. — Paša je bila samo nekako teden dni dobra, takrat, ko je začel pravi kostanj cvesti. Ravno ob tistem času je začela tudi jelka mediti, ali prišel je hladen dež, in konec je bilo kostanjeve, kakor tudi kostanjeve bérne. Za zimo je dobil le prav redek plemenjak dovolj zaloge, pretežno večino bo treba dopitati, da bodo dočakali pisanega cvetja v prihodnji pomladi, ki bo, kakor upamo po čebelarski navadi, veselejša za čebele in čebelarje, kot je bila pretečena. J. A. d. m. i. č.

Iz Čušperka. Zopet smo končali čebelarsko leto, a z bridko prevaro. Pri lanski slabi letini, kakršna je bila tod, smo se tolažili z upanjem na letošnjo boljšo, ali zopet smo zaman upali; na slabšem smo letos, ko lani. — Prezimile so čebele dobro, svečan jim je bil še tudi ugoden, potem pa je bilo deževno in mrzlo, da sta odcveteli češnja in borovnica in skoraj vse sadno drevje. Čebele so se pričele šele proti koncu maja razvijati in pripravljati za rojenje, tako, da so bili letos roji zelo pozni. Prvega prvca sem dobil šele dne 29. maja. Rojile so mi čebele še precej zelo, dasi so se drugi čebelarji iz okolice v tem oziru pritoževali. Traviška paša je prišla popolnoma v prid, posebno dobro je medila rumena detelja; na njej je bilo od-jutra do večera polno čebel. Teško in z velikim upanjem smo čakali ajde. Prve dni so se čebele komaj najedle, saj revice so bile že čisto suhe, in tudi za pokušnjo so nekoliko medu domov prinesle, kar potegne mrzli sever, pričelo je deževati, in tako vreme je trajalo, dokler je bila še poslednja ajda količkaj v cvetju. Ogrela se je nekoliko šele tedaj, ko je bilo po polju že vse rjavo. Dež in mrzav pa sta vzela tudi dve tretjini čebel, tako, da bomo vzimili revna ljudstva tako glede zimske zaloge, kakor tudi glede čebel. Pridelali pa smo betev suhega satja. S čim naj pitam? Da bi nam društvo vsaj dovolj neobdačenega sladkorja moglo dati! — Pa še nekaj imam nad sabo. 15. oktobra moram obleči vojaško suknjo, in če me ne izpustijo z desetimi tedni domov, bom moral spomladi čebele prodati, ker nimam nikogar, da bi mi jih opravljal. Po njih se mi bo vsa tri leta tožilo.

Anton Žitnik

¹ Prilčno prvih 10 dni delajo čebele samo čebelno satje; za takrat zadostujejo samo začetki, pozneje naj se vališče razširja le z izdelanim satjem, ozir. medsteno.

Umrli je dne 2. oktobra 1912 v Podravljah na Koroškem po kratki bolezni g. Janez Šervicelj, predsednik podraveljske čebelarke podružnice. Rajnik je bil navdušen in umen čebelar. N. v m. počiva!

Podružnicam. Prihodnji mesec se razpošljejo imeniki članov podružnicam. Podružnice, ki imajo morebitne želje glede priklopljenja krajev, naj to nemudoma naznanijo.

Pitanje s sladkorjem. Gospod sodnik Zdolšek v Laškem trgu priporoča neobdačeni sladkor pripraviti za zimsko pitanje na sledeči način:

Najprej se sladkor razstopi v enaki teži mrzle vode z neprestanim mešanjem, in že med tem se posnema žagovina. Potem se tekočina precedi na gostem situ in šele zdaj skuha in da čebelam. Ako se takoj kuha, in tako pusti raztopiti, dobi sladkor smrad, na zgoraj popisani način pa ne.

Dostavek urednika: Vse prav, samo raztopina v razmerju 1 : 1 je za pitanje za zimo prerodka iz vzroka, ki je bil že v zadnji številki „Čebelarja“ naveden v navodilu „Kako pitati s sladkorjem.“ (V tretjem odstavku tretji vrsti je tiskovna pomota 10 kg sladkorja, namesto 20 kg.) Zmes, ozir. raztopina 2 kg sladkorja z 1 l vode je res precej gosta, pa da jo le čebele pospravijo v satje. Komur se taka krma le pregosta zdi, naj meša vsaj v razmerju 3 : 2, to je 3 kg sladkorja z 2 l vode, ker 1 : 1 je za zdaj zmes vsekako prerodka, prevodena.

Hudomušen krčmar. Neki krčmar se na noben način ni mogel iznebiti prevesele družbe, ki je bila čez mero v „ročcah“. Dasi je že zdavnej prešla policijska ura, vendar vse prošnje naj se odstranijo, niso nič izdale ter moškim in ženskam še ni bilo mar pokoja. Pa si izmislili eno: Prinese za pest čebel in jih spusti po sobi. Še par minut cviljenja in kričanja — in krčma je bila prazna.

Bencin je precej zanesljivo sredstvo, s katerim se lahko prepričamo, če je vosek pristen ali ne. Pristen vosek se namreč v bencinu popolnoma raztopi, ponarejen in z drugimi tvarinami pomešani pa le deloma.

Vseslovanski čebelarški kongres v Moskvi. V dneh 7., 8. in 9. avgusta se je vršil v Moskvi vseslovanski čebelarški kongres, ki je imenitno prospel. Radi pomanjkanja prostora priobčimo natančneje poročilo v prihodnji številki.

Iz spodnještajerskega čebelarškega društva.

Poučen shod. Dne 20. oktobra bo po rani službi božji v Slivnici pri Mariboru v šoli čebelarški shod. Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Predavanje. 3. Oficijelna ustanovitev podružnice. 4. Volitev odbora. 5. Sprejem novih članov.

Iv. Jurančič.

Neobdačeni sladkor. Oni člani, ki so se do 19. septembra prijavili, dobijo sladkor direktno iz Prage, ter se uže pošilja. Čakal sem na izid „Čebelarja“ 14. septembra ter sem moral do 20. septembra naslove odposlati v Prago. Ker je bilo v vseh slovenskih listih objavljeno, obžalujem, da mi je toliko prošenj prišlo dosti pozneje, ter se še danes nekateri prijavljajo. Društvo je prosilo še za 500 kg, in če ga dobimo še to množino, dobili ga bodo tudi tisti, ki so se prepozno prijavili.

Toma Kurbus, t. č. predsednik.

Na znanje. Slovensko čebelarško društvo za Spodnje Štajersko naznanja vsem cenjenim čebelarjem, ki so razstavili kakršnokoli blago, da radi preobilnega dela dosedaj ni moglo vseh razstavo tikajočih se zadev rešiti, vendar pa se bode potrudilo še v teku tega mesca vsem razstavljalcem ustreči.

Odlikovanja se bodo razposlala, ko hitro bodo diplome izgotovljene, in tudi denarna darila bodo dobili še oni, ki so jim odmerjena in istih niso osebno sprejeli.

Za razpečano blago se bode pa denar takoj razposlal, ko bodo računi gotovi.

Odbor.

Čebelarška podružnica za Celje in okolico priredi v nedeljo dne 20. oktobra ob 3. uri popoldne v gostilni gospoda Zagode na Ostrožnem pri Celji svoj redni občni zbor z običajnim vsprejedom. K mnogobrojnim obiskom vabi

Odbor.

Odborova seja

dne 12. septembra 1912.

1. Razgovor o načrtu deželne čebelarške postave.
2. Razdelitev sladkorja.

Naznanilo.

Posrečilo se nam je izposlovati od »Zveze čebelarških društev v Pragi« še 50 stotov neobdačenega sladkorja za pomladansko pitanje. Za sedaj le pripominjamo, da se bo pri razdelitvi oziralo le na one člane, ki v jeseni niso dobili sladkorja. Kdaj dobimo sladkor in do kdaj se bo treba oglasiti, to priobčimo v prihodnji številki. Tajništvo.

Listnica uredništva.

Čim slabša je čebelarška letina, tem manj dopisov dobiva „Čebelar“. Ni čudno, ker malodušen čebelar izgubi za vse veselje. Ali obupati vendar ni, to sploh ni čebelarška slabost. Če vas je letos pozabil sv. Ambrož, vsaj še vi na „Čebelarja“ ne pozabite! Tako prosi urednik.

MALA NAZNANILA.

Pod tem naslovom objavljamo ponudbe članov brezplačno, to pa le **dvakrat v letu.**

Zaradi preselitve **prodam** večje število kompletnih **Alberti-Žnidaršičevih panjev** popolnoma novih, nekaj prostostojećih dvojakov avstrijske mere z lično streho, pripravnih za začetnike. Cena po dogovoru. Dragotin Janč, čebelar, Ravni, pošta Leskovec pri Krškem. 2—2

Na prodaj je **par centov** garantiranega **ajdovega medu** po 1 K 50 h 1 kg, firma Alojzij Bratina, čebelar v Križevcih pri Ljutomeru na Štajerskem. Ako se vzame v večji množini se dobi ceneje. 2—1

Pritlikavo drevje, finega namiznega sadja, enoletno do petletno prodaja po 60 h — K 120. I. Lukman, Šoštanj. 2—1

Pes fermač, 5 mesecev star, kostanjeve barve, najboljših starišev, se prodaja za 50 kron. Kje, pove Fr. Golja, Dornberg. 2—2

20 panjev zdravih čebel prodaja Janez Drole, Obloke 7, p. Hudajužna, Primorsko. 2—1

20 panjev zdravih čebel prodaja Jakob Mavrar, Obloke 14, p. Hudajužna, Primorsko. 2—1

VSAKO MNOŽINO MEDU

kupi Mlekarska zveza v Ljubljani (na Dunajski cesti, v bivši Tschinkelnovi tovarni.) Ima tudi vse potrebščine za čebelarje v zalogi. 2—2

Udina (2 K) in reklamacije naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Čebelarja“ v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Fr. Rojinu, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik Mihael Rožanec. — Lastnik „Slovensko čebelarško društvo“.

Tisk J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.